

Vakbond versus Crisis (7.4.09)

Wij hadden een uitgebreid gesprek met Eddy Van Lancker, Federaal Secretaris van het ABVV over de oorzaken van de crisis, de remedies die de vakbond voorstelt en de acties die gevoerd worden om die eisen af te dwingen.

Wat is jullie visie op het ontstaan van de huidige crisis(sen)?

De kiemen van de huidige catastrofe liggen in het neoliberale beleid van de laatste 30 jaar, dat gekenmerkt werd door deregulering op alle gebied, terugdringing van de rol van de overheid, privatisering, lineaire belastingsverlagingen enz. Globaal resulteerde dit in een toenemende inkomensongelijkheid en een gestage vermindering van het aandeel van de lonen in het nationaal product.

De verminderde controle op de financiële instellingen gaf vrije baan aan de speculatie met allerlei nieuwe producten die niemand nog echt begreep en met het verstrekken van leningen voor consumentenproducten en hypothecaire leningen met onvoldoende controle op de kredietwaardigheid van de ontleners (vooral in de VS).

Zolang de vastgoedprijzen stegen, kwam het de hypotheekverstrekkers goed uit dat de ontleners zijn lening niet langer kon afbetalen. Vanaf 2007 kwamen er op korte tijd massaal huizen op de markt, waren er te weinig kopers en daalden de huizenprijzen spectaculair. Daardoor gingen de grootste hypothecaire instellingen in de VS failliet.

Door de enorme internationale verwevenheid van de grote financiële instellingen waaide de financiële crisis naar de hele wereld uit. Doordat bedrijven en individuele consumenten nog moeilijk krediet van de banken konden krijgen ontstond de grote economische crisis waarmee wij nu zitten, met steeds bedrijven die op een laag pitje draaien en razend snel stijgende werkloosheid.

Hoe geraken wij d'er uit?

De vakbonden zijn van oordeel dat enkel een radicaal ander beleid ons uit de crisis kan halen. Dit beleid moet zowel economische relance, controle op de financiële instellingen, als rechtvaardig fiscaal beleid omvatten. Deze drie aspecten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De relance moet tot stand komen door een ambitieus investeringsplan in duurzame groei, door massale investeringen in hernieuwbare energie, isolering van huizen, uitbouw van openbare diensten en maatschappelijke dienstverlening enz. Ik verwijst naar het plan voor duurzame groei dat het ABVV in oktober j.l. publiceerde. (n.v.d.r. zie het artikel van 8.11.08 op deze website).

Wie zal dat betalen?

Om dit mogelijk te maken is een grondige financiële en fiscale hervorming nodig. Alle banken moeten aan serieuze controles onderworpen worden en de grote banken moeten genationaliseerd worden.

Straffe taal, die we al lang niet meer gehoord hadden

De crisis heeft sinds oktober vorig jaar ons denken in een stroomversnelling gebracht, En dit is niet alleen bij ons, maar misschien nog meer in het Internationaal Verbond van Vakverenigingen (IVV). Lees er maar de Verklaring van Londen op na, die vrijgegeven werd kort voor de G20 (zie bijlage).

Jullie eisen ook een rechtvaardige fiscaliteit?

Inderdaad: dit is een zaak van rechtvaardigheid maar ook om de staat van de broodnodige inkomsten te voorzien voor goed onderwijs, openbaar vervoer, gezondheidszorg, voor duurzame investeringen enz. enz.

Momenteel is het zo dat de loon- en weddetrekkenden in ons land zwaar belast worden, maar de ondernemingen en kapitaalbezitters niet alleen van lagere tarieven genieten, maar ook kunnen frauderen bij het leven. Daarbij zien steeds meer mensen in dat Didier Reynders, sinds 10 jaar onze Minister van Financiën, van de Federale Overheidsdienst Financiën een puinhoop gemaakt heeft. Wij verdenken de liberalen van een doelbewuste strategie om de budgettaire situatie van ons land te laten verrotten, om dan na de verkiezingen te kunnen zeggen dat geen andere oplossing is dan de hakbijl te zetten in de sociale zekerheid en de openbare diensten.

Met een degelijk fiscaal beleid, zouden er tientallen miljarden euros meer in de staatskas terecht komen. Voor meer informatie over onze fiscale voorstellen, verwijs ik naar de documenten van het Financieel Actienetwerk, waarin het ABVV samenwerkt met het ACV, Attac en een aantal NGO's.

Allemaal mooie plannen, maar welke actie voeren jullie om de regering(en) te overtuigen om (al is het maar een deel) van jullie eisen in te willigen?

De vakbonden zijn sinds begin dit jaar bezig met de sensibilisatie van hun leden. Op 9 maart voerden wij een statische actie op de trappen van de beurs met een duizendtal militanten. Op 28 maart waren wij met 300 Belgische syndicalisten (de grootste buitenlandse delegatie) in Londen vóór de top van de G20.

Volgens alle berichten waren er op 28 maart 35.000 betogers in Londen. Dat lijkt ons toch zeer weinig, althans in verhouding tot de gigantische problemen waarvoor wij staan.

Ik had in feite niet meer verwacht, aangezien de Britse vakbonden geen traditie hebben van massa manifestaties en de vakbonden in de andere landen ook lijden onder de crisis. Betogers naar een ander land sturen kost veel geld. Mede daardoor werd er in een aantal landen geopteerd voor plaatselijke betogingen. Je moet het ook zien als een geleidelijke opbouw van de actie. De volgende acties midden mei zullen grootschaliger worden.

Wat staat er dan te gebeuren?

In plaats van één grote betoging in Brussel met syndicalisten uit heel Europa (wat ongelooflijk duur is) plant het Europees Verbond van Vakverenigingen (EVV) plant grote betogingen in Madrid op 14 mei, in Brussel op 15 mei en in Berlijn en Praag op 16 mei. Op de betoging in Brussel verwachten wij naast de Belgen, ook syndicalisten uit Frankrijk, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Het EVV eist een nieuwe sociale deal voor Europa (zie bijlage)

Tussen nu en 15 mei gaan wij onze leden en de publieke opinie warm maken met sensibilisatieacties rond tewerkstelling, koopkracht en fiscaliteit.

Op 7 juni zijn er in ons land verkiezingen. Spelen jullie als vakbond hierop in?

Betreffende de regionale verkiezingen verwijs ik naar het Vlaams ABVV, dat een uitgebreid memorandum opgesteld heeft en sensibilisatieacties organiseert rond specifieke thema's die tot de

regionale bevoegdheid behoren.

Het Federaal ABBV bereidt ook een document voor dat zowel op de goeie als de slechte kanten van Europa wijst. Als goeie kanten zien wij de vrede, de verankering van de democratie in vroegere dictaturen in Zuid- en Oost-Europa.

Slechte kanten zijn: de ondoorzichtigheid, het overwicht van het neoliberale denken, wat leidt tot privatisering van overheidsdiensten, antisociale maatregelen en aanvallen op de vakbondsrechten (o.a. het stakingsrecht).

Bij veel mensen, syndicalisten inbegrepen, heerst het idee dat zij machteloos staan tegenover Europa, dat politiek overwegend rechts is. Is dat terecht?

Ik geef toe dat het niet gemakkelijk is, maar de ervaring leert dat wij door onze acties, onze contacten met NGO's en bevriende Europarlementsleden er in geslaagd zijn de dienstenrichtlijn ("Bolkestein"), de havenrichtlijn en de richtlijn i.v.m. de arbeidsduur serieus bij te sturen. Richtlijnen inzake veiligheid en gezondheid op het werk, en de bescherming van het leefmilieu kunnen nog altijd beter, maar hebben mede door ons toedoen, toch reeds substantiële verbeteringen meegebracht.

N.a.v. de Europese verkiezingen roepen wij dus op om de Europese politiek kritisch te volgen. In de huidige crisis is Europa nog belangrijker. Meer dan ooit is fiscale en sociale harmonisatie in Europa nodig.

Geven jullie een stemadvies?

Wij roepen niet op om te stemmen voor één bepaalde partij. Wel om progressief te stemmen en zich niet te laten verleiden door nationalistische en populistische politici, die onze sociale en syndicale rechten tot op de grond willen afbreken.

Tenslotte: wat zijn jullie plannen voor na 7 juni?

Wij hebben nog geen concrete plannen, maar we houden ons klaar voor moeilijke tijden. In een preelectorale periode houden regering en patronaat zich in, maar wij vrezen dat zij na 7 juni hun plannen voor besparingen via aftakeling van de openbare diensten en afbouw van de sociale zekerheid zullen bovenhalen. De nationalistes zullen de verzwakte federale begroting uit spelen om nieuwe bevoegdheidsoverdrachten naar de regio's als onvermijdelijk voor te stellen.

Wij zullen in geen geval een nieuw globaal plan aanvaarden. De werknemers hebben al genoeg betaald voor de crisis.

Wij danken u voor dit gesprek en wensen jullie veel succes met de acties.

Links

[Syndicale Verklaring van Londen](#)

.